

ارائه مدل ساختاری امنیت روانی بر اساس تعارض والد-فرزند و خود متمایزسازی با توجه به نقش میانجی استرس کرونا در دانشجویان

هوشنگ گراوند^۱، محمد حاتمی نژاد^{۲*}

چکیده

زمینه و هدف: امنیت روان‌شناختی به‌عنوان یکی از نیازهای بنیادین انسان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است به صورتی که دومین طبقه از نیازهای بنیادین هرم مازلو را به خود اختصاص داده است به همین منظور پژوهش حاضر باهدف بررسی نقش میانجی استرس کرونا در رابطه‌ی تعارض والد-فرزند و خود متمایزسازی با استرس کرونا انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش بر اساس هدف کاربردی و از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر دانشجویان مقطع کارشناسی در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ دانشگاه لرستان بود که تعداد ۷۵۰۰ دانشجوی بود. بر اساس قاعده کلاین (۲۰۱۵) حجم نمونه برابر ۲۴۰ نفر تعیین شد. روش نمونه‌گیری به‌صورت غیر احتمالی و پرسشنامه آنلاین بود. ابزار شامل پرسشنامه امنیت روان‌شناختی مازلو، مقیاس استرس کرونا، مقیاس خود متمایزسازی، ارزیابی رابطه والد-فرزند استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های به‌دست آمده از فرضیات پژوهش نشان داد که خود متمایزسازی اثر علی و مستقیم منفی با امنیت روان‌شناختی $\beta = -0/51$ ، تعارض والد-فرزند اثر علی و مستقیم منفی با امنیت روان‌شناختی $\beta = -0/15$ ، همچنین استرس کرونا به‌عنوان نقش میانجی اثر علی و مستقیم منفی با امنیت روان‌شناختی $\beta = -0/17$ ، خود متمایزسازی با استرس کرونا اثر علی و مستقیم $\beta = 0/19$ و همچنین تعارض والد-فرزند با استرس کرونا اثر علی و مستقیم $\beta = 0/21$ داشت؛ همچنین فرضیات اثر علی غیرمستقیم استرس کرونا تأیید شد.

نتیجه‌گیری: درنهایت نتیجه‌گیری می‌شود که در زمان شیوع ویروس کووید-۱۹ مداخلاتی در جهت حفظ امنیت روان‌شناختی و بهبود روابط والد-فرزند و همچنین خود متمایزسازی انجام شود.

کلمات کلیدی: استرس کرونا، امنیت روانی، تعارض والد-فرزند، خود متمایزسازی، دانشجویان.

مقدمه

ارائه مدل ساختاری امنیت روانی بر اساس تعارض والد- فرزند و...

دانشجویان، جوانان امروز و نیروهای متخصص آینده هر کشور می‌باشند (۱)؛ که نسبت به بسیاری از انحرافات و آسیب‌های اجتماعی مانند افت تحصیلی، مصرف مواد مخدر، رفتار پرخطر، اضطراب و افسردگی و حتی تکانش‌گری آسیب‌پذیر هستند (۲). (۳). دانشجویان پس از گذراندن مقطع متوسطه با محیط جدیدی روبرو می‌شوند که سبک زندگی متفاوتی نسبت به شرایط قبلی خود تجربه خواهند کرد (۴)، حتی برخی از دانشجویان از جغرافیای محیط تولد خود به محل متفاوتی وارد می‌شوند که همین عامل مسبب برخی چالش‌ها و مشکلات خواهد بود (۵). متغیر امنیت روان‌شناختی^۱ یکی از اساسی‌ترین مفاهیم در حوزه بهداشت و سلامت است (۶). امنیت روان‌شناختی یکی از مفاهیمی است که در این میان نقش بسیار مهمی در سلامت روان و تعادل زندگی دانشجویان ایفا می‌کند (۷). امنیت روان‌شناختی به معنای تجربه احساس آرامش، اطمینان و عدم تهدید در زندگی روزمره است و به فرد اجازه می‌دهد تا به‌طور مؤثر با چالش‌های محیطی و فردی روبرو شود (۸). این مفهوم از دو جنبه عینی و ذهنی تشکیل شده است: امنیت عینی که به وجود شرایط واقعی و ملموس ایمنی اشاره دارد (۹) و احساس امنیت که به برداشت ذهنی و درک فرد از این شرایط بازمی‌گردد (۸، ۱۰). به‌عبارت‌دیگر، ممکن است فرد در محیطی کاملاً امن زندگی کند اما به دلیل تجربیات گذشته یا برداشت‌های نادرست، احساس ناامنی داشته باشد. (۸، ۱۱) این تمایز میان امنیت و احساس امنیت نشان‌دهنده پیچیدگی این مفهوم و ضرورت بررسی آن در بافت‌های مختلف است (۹). احساس امنیت جزء نیازهای اولیه انسان محسوب می‌شود به‌گونه‌ای که در هرم مازلو^۲ پس از نیازهای فیزیولوژیک جایگاه دوم را به خود اختصاص داده است که نشان‌دهنده اهمیت ویژه‌ی امنیت است (۵) همچنین امنیت

به‌عنوان یک سائق اساسی در شکل‌گیری و جهت‌دهی رفتار بشر به شمار می‌رود (۱۲)، امنیت روان‌شناختی سازه‌ای است که برای فرد بستری فراهم خواهد کرد در جهت رشد خلاقیت‌ها و نوآفرینی‌های ذهنی که پیش‌نیاز اصلی آن‌ها احساس امنیت روانی است که جزء برجسته‌ترین ویژگی شخصیتی افراد خلاق و نوآور است (۱۳). امنیت روان‌شناختی احساسی در فرد به وجود خواهد آورد که در منزلگاهی بدون تنش به ادامه زندگی بپردازد (۵). همچنین با توجه به اینکه در سال ۲۰۱۹، بیماری همه‌گیر کرونا و ویروس^۳ در وهان چین ظاهر شد که آخرین فاجعه بهداشتی قرن با نرخ مرگ‌ومیر بالا بود (۱۴). سازمان جهانی بهداشت^۴ کرونا و ویروس را پس از تأیید سطح همه‌گیری بیماری، کووید-۱۹ نام‌گذاری کرد و طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی، در سال ۲۰۲۰، شیوع کووید-۱۹ به صورتی بوده است که چندین میلیون انسان را تحت تأثیر قرار داد و بیش از هزاران مرگ در بیش از ۲۰۰ کشور در سراسر جهان تأیید شده است (۱۵). شیوع کووید-۱۹، سیاست‌گذاران را مجبور کرده است، اقداماتی را در جهت محافظت از سلامت شهروندان و دانشجویان انجام دهند و از طرفی که بسیاری از کلاس‌های درس به حالت تعلیق درآمده‌اند و اساتید به تدریس آنلاین روی آورده‌اند و همین عامل موجب ایجاد تغییر در زندگی دانشجویان شد و دانشجویان مستعد ظهور عوامل استرس‌زا مانند ترس از سلامت جسمانی، خانواده و از دست دادن کنترل مرتبط با تغییر در محیط آموزش شده‌اند (۱۶). به همین منظور، بررسی تأثیر امنیت روان‌شناختی در ارتباط با محیط‌های آموزشی و رشد دانشجویان از طرف برخی محققین پیشنهاد شده است (۱۷).

همچنین در چند سال اخیر با توجه به ازدیاد امواج همه‌گیری کووید-۱۹، تغییر محیط آموزشی و همچنین دریافت خبرهای مختلف با موضوع شیوع صعودی کرونا استرس روانی

3. coronavirus disease 2019(COVID-19)

4.world Health Organization(WHO)

1. psychological safety

2.Maslow's Pyramid

قابل توجهی برای دانشجویان ایجاد می‌کند که منجر به تهدید امنیت روانی می‌شود، همین عامل تأثیرات نامطلوبی بر یادگیری و سلامت روانی کلی دانش آموزان داشته است (۱۸، ۱۹). یکی از اختلال‌های به وجود آمده در قرن ۲۱ استرس کرونا^۱ است (۲۰). اصطلاح استرس کرونا اشاره به معنای استرسی که از ترس یا مبتلا شدن به ویروس کرونا دارد و عموماً به دلیل ایجاد ابهام شناختی و عدم شناخت کافی گزارش شده است (۲۱) و همچنین اینکه عدم اطلاع از نقطه آغاز و پایان این همه‌گیری استرس کرونا بود که سطوح امنیت روان شناختی را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۲۲)؛ و این احساس امنیت برای حفظ سلامت بدنی و روانی انسان لازم و ضروری است بر سلامت و کیفیت زندگی از طریق تضعیف نمودن سیستم ایمنی بدن تأثیر منفی برجای می‌گذارد (۵). به صورت کلی، استرس حالتی مبهم و غیر مشخص است که در بدن به وجود می‌آید که فشار روانی همچنین اضطراب و نگرانی از به وقوع پیوستن رویدادی خطرآفرین ایجاد می‌شود (۲۳)، همچنین این‌که وضعیت استرس آفرین موجب خواهد شد هیپوتالاموس مغز تحریک شده و هورمون استرس (کورتیزول^۲) از غدد فوق کلیه ترشح شود و اعصاب سمپاتیک تحریک می‌شود (۲۴) و این تحریک در صورتی که به صورت مداوم صورت گیرد و ترشح هورمون استرس در بلندمدت، سیستم ایمنی بدن را ضعیف می‌کند و در مقابل ویروس‌های مختلف از جمله کووید-۱۹ آسیب‌پذیر می‌کند (۲۵) با طولانی شدن بازه‌ی زمانی مدت همه‌گیری کووید-۱۹، اخبار مختلف از سرایت‌پذیری بالا و شیوع زیاد، افزایش آمار مرگ ناشی از ابتلا به کووید-۱۹، مبهم ماندن مقابله با بیماری و عدم شناخت نسبت به بیماری، کمبود تجهیزات و مراقبت‌های بهداشتی و همچنین سوبه‌های جدیدی که ویروس کووید-۱۹ به شکلی جهش یافته شیوع پیدا می‌کرد و سرایت آن میان جوانان و نوجوانان موجب

افزایش استرس کرونا شده است (۲۶). افرادی که به استرس کرونا مبتلا شده‌اند، رفتاری از خود نشان می‌دهند که این رفتار شامل اضطراب شدید از ابتلای عزیزان و دوستان به کووید-۱۹، مشکلات خواب و تغذیه‌ای و رفتاری که موجب خواهد شد که فرد از لحاظ جسمانی و روانی دچار فرسودگی و درماندگی شود (۲۷) با توجه به عدم حضوری شدن مدارس و قوانین فاصله‌گزارى اجتماعى اتخاذ شده، پژوهش‌های متعدد تأثیر منفی این‌گونه تصمیمات را بر روی جمعیت جهانی تأیید کرده‌اند (۲۸).

یکی از متغیرهایی که در دوره‌های جوانی و نوجوانی اهمیت خاصی دارد و می‌تواند بر امنیت روان شناختی تأثیرگذار باشد؛ خود متمایزسازی^۳ است که توسط بوئن^۴ پدر خانواده‌درمانی مطرح شده است (۲۹). خود متمایزسازی شامل توانایی حفظ بی‌طرفی عاطفی در میان سطوح بالای اضطراب در یک سیستم و هم‌زمان برقراری ارتباط با افراد کلیدی در سیستم است (۳۰). بوئن این فرضیه را مطرح کرد که خود متمایزسازی یک ویژگی پایدار است که در بزرگسالی نمود پیدا می‌کند (۳۱). افراد با سطوح بالاتری خود متمایزسازی می‌توانند هنگام روبرو شدن با وضعیت‌های بین فردی چالش‌برانگیز، احساسات خود را بهتر کنترل کنند (۳۲) و $k & f$ نتیجه‌گیری می‌شود که آن‌ها دارای رشد عاطفی و توانایی بین فردی مطلوب‌تری هستند (۳۰، ۳۱). همچنین پژوهش‌های متعدد تأیید کرده‌اند افرادی که سطح خود متمایزسازی بالاتری دارند، از سلامت جسمی و روان شناختی مطلوب‌تری برخوردار هستند (۳۱). شاخص‌های درونی و بین فردی خود متمایزسازی را با استفاده از چهار عامل معرفی می‌نماید: موقعیت «من»، واکنش عاطفی، آمیختگی با دیگران و بریدگی عاطفی. موقعیت «من» را می‌توان به‌عنوان توانایی محافظت از خود فرد و آشکار ساختن خود نامبرده در زمانی که فرد توسط دیگران مجبور به رفتار متفاوت و ارائه باورهای فردی

3. Differentiation of self (DOS)

4. Bowen

1. Corona stress

2. Cortisol

ارائه مدل ساختاری امنیت روانی بر اساس تعارض والد- فرزند و...

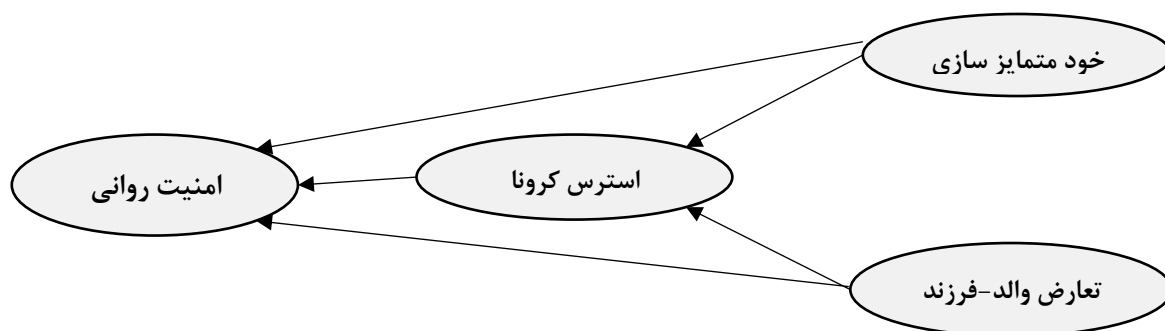
بدون تأثیرپذیری از دیگران می‌شود (۳۳). واکنش عاطفی شامل بیان اضطراب موجود نسبت به خود یا شخص دیگری به شکل مثلاً انکار، حمله، بیگانگی و اتهام است، همچنین آمیختگی با دیگران را می‌توان به‌عنوان ناتوانی در تمایز خود از دیگری و قرار گرفتن در یک رابطه درهم‌تنیده بیان نمود و بریدگی عاطفی به فاصله گرفتن عاطفی یا فیزیکی فرد از خود و فاصله گرفتن آن‌ها اشاره دارد زیرا نمی‌تواند با اضطراب درون سیستم کنار بیاید (۲۹، ۳۳). درنهایت این‌که خود متمایزسازی را می‌توان به‌عنوان توانایی فرد برای تعریف خود و فرآیند حفظ وجود خود در روابط شدید تعریف کرد (۳۱).

همچنین تعارض والد-فرزند^۱ از متغیرهای پراهمیتی است که بر روی شکل‌گیری استرس و تهدید امنیت روان‌شناختی نوجوانان و جوانان نقش سازنده‌ای دارد (۳۴، ۳۵). تعارض والد-فرزند به معنی عدم توافق میان والدین و فرزند است (۳۶) که در ناسازگاری رفتار، اهدافی در مقابل یکدیگر و مقابله‌کننده و ستیزه‌جویی بر سر منافع ناهم‌سو است (۳۷). به‌صورت کلی جوانان و نوجوانان زمانی تعارض والد-فرزند را تجربه خواهند کرد که خواسته‌های آن‌ها برآورده نمی‌شود و درنهایت منجر به افزایش فردیت‌گرایی و اضطراب روزانه در زمان همه‌گیری کووید-۱۹ شده است (۳۸). همچنین این‌که نیازها و غرایز با توجه به اثرات روان‌شناختی در طول امواج همه‌گیری کووید-۱۹، گزارش‌های متعددی در مورد ارتباط تعارض والد-فرزند بر استرس کرونا در میان جمعیت جهانی تأیید شده است (۳۹، ۴۰). با توجه به شیوع کووید-۱۹ و سیاست‌گذاری‌های اجتماعی جهت جلوگیری از سرایت بیشتر ویروس در جامعه، بسیاری از مشاغل به سمت تعطیلی کشیده شده و علاوه بر استرس کرونا، استرس مسائل اقتصادی نیز افزوده شده است که سبب خواهد شد تعارض میان والد-فرزند دوچندان شود (۴۱).

با توجه به مطالب پیش‌گفته که نشان‌دهنده اهمیت ارتباط

میان خود متمایزسازی، تعارض والد-فرزند و استرس ناشی از کرونا بر امنیت روان‌شناختی دانشجویان است، لازم به تأکید است که شواهد موجود در این زمینه جنبه مقدماتی دارند و امکان نتیجه‌گیری قطعی را برای پژوهشگران فراهم نمی‌کنند. این موضوع اهمیت انجام پژوهش‌های جامع‌تر و دقیق‌تر را بیش‌ازپیش آشکار می‌سازد. علاوه بر این، تاکنون تمامی این سازه‌های روان‌شناختی به‌صورت هم‌زمان و در تعامل با یکدیگر مورد تجزیه و تحلیل قرار نگرفته‌اند که این امر لزوم بررسی عمیق‌تر و نظام‌مندتر این متغیرها را نشان می‌دهد. بر این اساس، پژوهش حاضر با در نظر گرفتن سه سازه روان‌شناختی (خود متمایزسازی، تعارض والد-فرزند و استرس کرونا) به بررسی روابط مستقیم و غیرمستقیم آن‌ها با امنیت روان‌شناختی دانشجویان می‌پردازد. این پژوهش نه تنها به درک بهتر تأثیرات متقابل این عوامل بر امنیت روان‌شناختی دانشجویان کمک می‌کند، بلکه با ارائه شواهد تجربی قوی‌تر، زمینه را برای اطمینان‌پذیری بیشتر پژوهشگران در ارزیابی و تحلیل این پدیده‌ها فراهم می‌سازد. درواقع، انجام این پژوهش می‌تواند به‌عنوان گامی مهم در جهت کاهش ابهامات موجود و افزایش دقت در ارزیابی امنیت روان‌شناختی دانشجویان در شرایط بحرانی مانند همه‌گیری کرونا عمل کند؛ بنابراین، سؤال اصلی این پژوهش عبارت است از: آیا استرس ناشی از کرونا در رابطه میان خود متمایزسازی و تعارض والد-فرزند با امنیت روان‌شناختی دانشجویان نقش میانجی ایفا می‌کند؟ برای پاسخ به این سؤال، مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ ارائه شده است. این پژوهش باهدف روشن‌سازی روابط پیچیده میان این متغیرها و ارائه چارچوبی نظری و عملی برای پژوهش‌های آتی، گامی اساسی در جهت ارتقای دانش موجود در حوزه روان‌شناسی و سلامت روان دانشجویان برداشته است. به‌منظور تصریح سؤال پژوهش، مدل مفهومی در شکل ۱ توصیف شده است.

1. parent-child conflict

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

مواد و روش

روش پژوهش بر اساس هدف کاربردی و برحسب گردآوری اطلاعات و یافته‌ها از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه لرستان است که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند. طبق آماري که از طریق برنامه‌بودجه دانشگاه لرستان در اختیار این پژوهش قرار گرفت، تعداد تقریباً ۷۵۰۰ دانشجو در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل هستند. بر اساس قاعده سرانگشتی کلاین^۱ (۲۰۱۵) حجم نمونه برابر ۲۴۰ نفر تعیین گردید. (برای جلوگیری از ریزش حجم نمونه تعداد ۲۶۰ پرسشنامه توزیع گردید). روش نمونه‌گیری با توجه به شیوع کرونا به صورت غیر احتمالی و پرسشنامه آنلاین بود. پرسشنامه‌ها از طریق واتساپ^۲ در گروه‌های واتساپی که دانشجویان در ایام آموزش مجازی به عنوان مکمل سامانه مدیریت یادگیری الکترونیکی برای هر درس تشکیل داده بودند، به اشتراک گذاشته شد. ملاک‌های ورود به پژوهش دانشجوی دانشگاه لرستان بودن، دانشجوی مقطع کارشناسی، عضویت در گروه واتساپ و رضایت آگاهانه آزمودنی همچنین ملاک خروج از پژوهش عدم تکمیل پرسشنامه بوده است. پس از پالایش اولیه داده‌ها و حذف نمونه‌های مخدوش و ناقص

شامل داده‌های مفقودی، در نهایت ۲۴۰ نفر تجزیه و تحلیل شد. تحلیل یافته‌ها با استفاده از میانگین، انحراف معیار، کجی، کشیدگی، ضریب هم‌بستگی پیرسون، تحلیل مسیر و روش بوت‌استرپ (bootstrap) برای بررسی مسیرهای میانجی و نرم‌افزارهای (۲۲SPSS) و آموس (۲۴AMOS) انجام گردید.

ابزار پژوهش

پرسشنامه امنیت روانی مازلو: این پرسشنامه در سال ۲۰۰۴ توسط مازلو به منظور سنجش امنیت روانی برای نوجوانان ۱۵ تا ۱۹ ساله بر اساس مطالعات وسیع نظری و بالینی در زمینه احساس ایمنی تهیه شد. از ۱۸ گویه و ۴ خرده مقیاس اطمینان به خود (۷ گویه)، احساس ناخشنودی (۳ گویه)، ناسازگاری محیطی (۵ گویه) و دید مردم نسبت به فرد (۳ گویه) تشکیل شده است که به منظور ارزیابی امنیت روانی دانشجویان در دانشگاه‌ها بکار می‌رود. پاسخ به گویه‌ها به صورت بلی و خیر است و برای شناخت و سنجش آن دسته از خصوصیات فردی که احساس ایمنی و نایمنی را به وجود می‌آورد و شناسایی افرادی که نایمنی روانی و هیجانی دارند قابل استفاده است. از آن می‌توان به منظور تشخیص افرادی که احیاناً به روان‌درمانی و مشاوره احتیاج دارند، خصوصاً در مواردی که امکان مطالعه فردی وجود ندارد، استفاده کرد. معمولاً در ۷ تا ۱۲ جلسه به صورت فردی و گروهی قابل اجرا است. نیاز به زمان کم،

1. Kline

2. WhatsApp

ارائه مدل ساختاری امنیت روانی بر اساس تعارض والد- فرزند و...

اجرای سریع با قدرت تشخیص بالا بین افراد روان رنجور و عادی از مزیت‌های این آزمون است. نمره برش این پرسشنامه به گونه‌ای است که نمره کمتر از ۱۳ امنیت پایین، نمره بین ۲۷-۴۰ متوسط و نمره بین ۵۴ تا ۶۲ نمره بسیار بالایی است. در پژوهش شمس و خلیجیان (۱۳۹۲) روایی پرسشنامه‌ها با استناد به نظرات متخصصان بررسی و تأیید شد و پایایی آن‌ها پس از اجرای آزمایشی بر روی ۳۰ نفر با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار آن ۰/۸۰ به دست آمد. علاوه بر این، در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های اطمینان به خود، احساس ناخشنودی، ناسازگاری محیطی و دید مردم نسبت به فرد به ترتیب معادل ۰/۸۱، ۰/۸۰، ۰/۷۸ و ۰/۸۶ و برای کل پرسشنامه برابر با ۰/۸۷ به دست آمد که نشان‌دهنده اعتبار مناسب پرسشنامه است (۴۲).

مقیاس خود متمایزسازی: این مقیاس ۲۰ سؤالی که توسط دریک^۱ و همکاران (۲۰۱۵) تهیه شده است، فرم کوتاه شده پرسشنامه اسکورن و فردلندر^۲ (۱۹۹۸) است که به منظور سنجش توانایی افراد در تمایز احساس و ادراک و توانایی تجربه صمیمیت در کنار اقتدار در رابطه ساخته شده است و دارای چهار خرده مقیاس واکنش‌پذیری عاطفی، جایگاه امن، گریز عاطفی و آمیختگی با دیگران که همگی آنان توانایی تفاوت گذاری بین فرایندهای عقلانی و عاطفی را می‌سنجد (۴۳). این مقیاس پاسخ‌های افراد را بر روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵)، مشخص می‌سازد. حداقل و حداکثر نمره ۲۰ و ۱۰۰ است که نمرات بالاتر بیانگر خود متمایزسازی بیشتر است. پایایی این مقیاس در مطالعات متعدد با استفاده از روش آلفای کرونباخ در دامنه ۰/۶۰ تا ۰/۸۷ تأیید شده است (۴۴، ۴۵). در ایران این پرسشنامه توسط

رسولی و همکاران (۱۳۹۵) به فارسی برگردانده شده و روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته است. به صورتی که در مطالعه مذکور، نتایج نشان داد که ساختار پرسشنامه از همسانی درونی قابل قبولی برخوردار است. در این تحقیق پس از بررسی روایی محتوا، برای بررسی پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و ضرایب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۷۴ به دست آمد. همچنین نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی با استفاده از چرخش واریمکس منجر به استخراج پنج عامل، تأیید نشدن (گویه‌های ۱ تا ۶)، استرس و ناپایداری هیجانی (۷ تا ۱۱)، آمیختگی فکر و عمل (۱۲ تا ۱۶)، اجتناب (۱۷ تا ۱۸) و انتقاد (۱۹ تا ۲۰) شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی، مؤید این است که ساختار پرسشنامه برازش قابل قبولی با داده‌ها دارد و همه شاخص‌های نیکویی برازش، مدل را تأیید می‌کنند.

مقیاس استرس کرونا^۳: به منظور بررسی میزان استرس افراد و بر اساس ادبیات مرتبط با استرس فولکمن و لازاروس^۴، ۱۹۸۴؛ بوهجی^۵ و همکاران (۲۰۲۰) طراحی شد که دارای ۱۸ سؤال است. این مقیاس دارای ۳ زیرمقیاس حالت‌های روانی استرس (۱۰ سؤال)، حالت‌های جسمانی استرس (۵ سؤال) و رفتارهای مرتبط با استرس کرونا (۳ سؤال) است. نمره کل استرس کرونا از جمع تمامی سؤالات به دست می‌آید و نمرات بالاتر به معنای استرس بیشتر است (۴۶). نمره‌گذاری این مقیاس در طیف لیکرت ۵ درجه از هرگز (امتیاز صفر)، به ندرت (امتیاز ۱)، گاهی اوقات (امتیاز ۲)، اغلب اوقات (امتیاز ۳) و همیشه (امتیاز ۴) است. نتایج حاصل از بررسی روایی و پایایی نشان داد که این پرسشنامه از سه زیرمقیاس تشکیل شده و میزان ضریب آلفای کرونباخ زیرمقیاس حالت‌های روانی استرس کرونا ۰/۹۲ (دارای ۱۰ سؤال)، حالت‌های جسمانی استرس کرونا ۰/۸۲ (دارای ۵ سؤال)، رفتارهای مرتبط با استرس کرونا

3. Corona Stress Scale
 4. Folkman & Lazarus
 5. Buheji

1. Drake
 2. Skowron & Friedlander

(۱۹۸۳) در ارتباط با ۲۴۱ دانشجو (۱۰۰ نفر مرد و ۱۴۱ نفر زن) با ضریب آلفای ۰/۸۹ تا ۰/۹۴ برای خرده مقیاس‌های مربوط به پدر، ضرایب آلفای ۰/۶۱ تا ۰/۹۴ برای خرده مقیاس‌های مربوط به مادر و نیز آلفای کلی ۰/۹۶، از همسانی درونی عالی سؤالات برخوردار است. این پرسش‌نامه در ایران توسط زابلی و همکاران (۱۳۸۴) در مورد ۴۶ نفر اجرا گردیده و اعتبار آن برای کل آزمون ۰/۷۴ و برای خرده مقیاس‌های استدلال ۰/۵۸، پرخاشگری کلامی ۰/۶۵ و پرخاشگری فیزیکی ۰/۸۲ گزارش شده است. علاوه بر این، در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های استدلال، پرخاشگری کلامی و پرخاشگری فیزیکی به ترتیب معادل ۰/۷۸، ۰/۷۶ و ۰/۸۱ و برای کل پرسش‌نامه برابر با ۰/۹۴ به دست آمد که نشان‌دهنده اعتبار مناسب پرسش‌نامه است.

یافته‌ها

متغیرهای حاضر در این پژوهش مشتمل بر امنیت روانی به‌عنوان متغیر درون‌زاد، استرس کرونا به‌عنوان متغیر واسطه‌ای و تعارض والد-فرزند و خود متمایزسازی به‌عنوان متغیر برون‌زاد پژوهش بودند.

همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود تعداد ۱۳۵ دانشجو معادل ۵۶/۲۵ درصد دختر و تعداد ۱۰۵ دانشجو معادل ۴۳/۷۵ درصد پسر بودند که حجم نمونه را تشکیل دادند.

جدول ۱. توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان برحسب جنسیت

جنسیت	دختر	پسر	جمع
تعداد	۱۳۵	۱۰۵	۲۴۰
درصد	۵۶/۲۵	۴۳/۷۵	۱۰۰

۰/۵۷ (دارای ۳ سؤال) و برای کل مقیاس ۰/۹۱ بود. تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که عامل نخست ۳۲/۳ درصد از واریانس کل، عامل دوم ۱۸/۶۶ درصد و عامل سوم ۹/۹۳ درصد از واریانس و هر سه عامل روی هم‌رفته ۶۰/۹ از واریانس کل مقیاس را به خود اختصاص داده‌اند. نتایج بررسی روایی همگرایی با مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس (-DASS-21) نشان از روایی مناسب آن بود. علاوه بر این، در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های حالت‌های روانی استرس، حالت‌های جسمانی استرس و رفتارهای مرتبط با استرس به ترتیب معادل ۰/۸۹، ۰/۹۱ و ۰/۸۲ و برای کل پرسش‌نامه برابر با ۰/۹۳ به دست آمد که نشان‌دهنده اعتبار مناسب پرسش‌نامه است.

پرسش‌نامه ارزیابی رابطه والد-فرزند: برای اندازه‌گیری متغیر تعارضات نوجوانان و والدین از پرسش‌نامه تعارض والدین و نوجوانان فاین و همکاران (۱۹۸۳) استفاده شد. این ابزار دارای ۱۵ سؤال است که سه شیوه حل تعارض یعنی استدلال، پرخاشگری کلامی و پرخاشگری فیزیکی را می‌سنجد (۴۷). سؤالات پرسش‌نامه دارای شش گزینه (هرگز = ۰ بیش از یک‌بار در ماه = ۵) هستند که میزان بروز رفتار در هر پرسش را نشان می‌دهند. پنج سؤال اول پرسش‌نامه، استدلال؛ پنج سؤال دوم، پرخاشگری کلامی؛ پنج سؤال سوم، پرخاشگری فیزیکی را می‌سنجد. دامنه نمرات برای کل آزمون بین ۱۵ تا ۷۵ است که نمره ۱۵ نشان‌دهنده عدم تعارض و نمره ۷۵ نشان‌دهنده بیشترین تعارض است. این مقیاس در پژوهش فاین و همکاران

1. Depression, Anxiety and Stress Scale
2. Parent-Child Relationship Scale (PCRS)

ارائه مدل ساختاری امنیت روانی بر اساس تعارض والد- فرزند و...

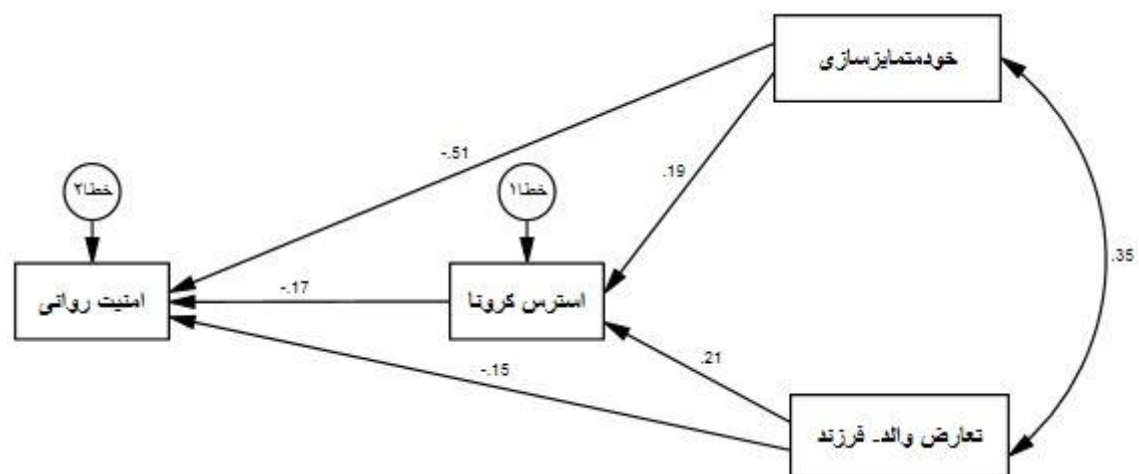
جدول ۲. میانگین، انحراف استاندارد، کجی، کشیدگی و ضرایب هم‌بستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴
۱. تعارض والد- فرزند	۱			
۲. خود متمایزسازی	۰/۳۵**	۱		
۳. استرس کرونا	۰/۲۸**	۰/۲۷**	۱	
۴. امنیت روانی	۰/۳۷**	۰/۶۰**	۰/۳۴**	۱
میانگین	۱/۳۴	۲/۹۲	۰/۸۸	۰/۶۵
انحراف استاندارد	۰/۹۶	۰/۵۳	۰/۷۱	۰/۲۵
کجی	۰/۹۶	۰/۴۰	۱/۱۹	۰/۴۴
کشیدگی	۱/۲۶	۰/۵۰	۱/۷۲	۰/۵۸

**p < ۰/۰۱, * p < ۰/۰۵

در جدول ۲ میانگین، انحراف استاندارد، کجی، کشیدگی و ضرایب هم‌بستگی بین متغیرهای پژوهش ارائه شده است. چنانچه از جدول ۲ مشاهده می‌شود، روابط بین تمام متغیرهای معنی دار است. برای آزمون مدل فرضی، چند مفروضه اصلی تحلیل مسیر شامل داده‌های مفقودی، نرمال بودن و هم خطی چندگانه مورد بررسی قرار گرفتند. پیش فرض‌های تحلیل مسیر نشان داد که متغیرهای پژوهش همگی دارای قدر مطلق ضریب کجی کوچک‌تر از ۲ و قدر مطلق ضریب کشیدگی کوچک‌تر از ۱۰ هستند و داده‌ها تابع توزیع نرمال می‌باشند. هیچ‌یک از متغیرهای برون‌زا دارای هم‌بستگی بالای ۰/۸ نبود و شاخص تحمل برای تمام متغیرهای پیش‌بین کوچک‌تر از ۰/۹۲ و شاخص تورم واریانس کوچک‌تر از ۱/۱۴ به دست آمد؛ لذا مفروضه‌های تحلیل مسیر برقرار است. از این رو می‌توان از تحلیل مسیر برای آزمون مدل تحقیق استفاده کرد. مدل پیشنهادی در حالت ضرایب استاندارد، در شکل ۱ نشان داده شده است:

در جدول ۲ میانگین، انحراف استاندارد، کجی، کشیدگی و ضرایب هم‌بستگی بین متغیرهای پژوهش ارائه شده است. چنانچه از جدول ۲ مشاهده می‌شود، روابط بین تمام متغیرهای معنی دار است. برای آزمون مدل فرضی، چند مفروضه اصلی تحلیل مسیر شامل داده‌های مفقودی، نرمال بودن و هم خطی چندگانه مورد بررسی قرار گرفتند. پیش فرض‌های تحلیل مسیر نشان داد که متغیرهای پژوهش همگی دارای قدر مطلق ضریب کجی کوچک‌تر از ۲ و قدر مطلق ضریب کشیدگی کوچک‌تر از ۱۰ هستند و داده‌ها تابع توزیع نرمال می‌باشند. هیچ‌یک از متغیرهای برون‌زا دارای هم‌بستگی بالای ۰/۸ نبود و شاخص تحمل برای تمام متغیرهای پیش‌بین کوچک‌تر از ۰/۹۲ و شاخص تورم واریانس کوچک‌تر از ۱/۱۴ به دست آمد؛ لذا مفروضه‌های تحلیل مسیر برقرار است. از این رو می‌توان از تحلیل مسیر برای آزمون مدل تحقیق استفاده کرد. مدل پیشنهادی در حالت ضرایب استاندارد، در شکل ۱ نشان داده شده است:

شکل ۲. مدل اصلاح شده نهایی تأثیر تعارض والد- فرزند و خود متمایزسازی بر امنیت روانی با میانجی‌گری استرس کرونا

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر باهدف ارائه مدل ساختاری امنیت روانی بر اساس تعارض والد-فرزند و خود متمایزسازی با توجه به نقش میانجی استرس کرونا در دانشجویان انجام شد، یافته‌ها نشان‌دهنده شاخص‌های برازش مدل نهایی پژوهش بود و روابط میان متغیرها تأییدشده است. با توجه به هرم نیازهای اساسی مازلو (۱۹۷۰) اهمیت نیاز بنیادین امنیت در طبقه دوم نیازهای اساسی انسان آمده است که نشان‌دهنده اهمیت ویژه امنیت در زندگی است، از این میان خصوصاً امنیت روان‌شناختی به‌عنوان مؤلفه‌ای تأثیرگذار در سلامت جسمانی و روانی شناخته می‌شود (۶). پس از شیوع ویروس کووید-۱۹ پیامدهایی ایجادشده است از جمله محدود شدن ارتباطات، از بین رفتن برخی مشاغل، خانه‌نشینی، اضطراب ابتلا به ویروس کرونا و همچنین عدم شناخت دقیق نسبت به بیماری و این که چه زمانی امواج همه‌گیری ویروس به اتمام خواهد رسید، استرس فراوانی در میان جمعیت عمومی ایجاد کرده است (۲۱)؛ این‌گونه استرس که ناشی از ویروس کووید-۱۹ است، به‌عنوان استرس کرونا معرفی شده است (۲۰). از این میان متغیرهایی همچون خود متمایزسازی به معنی توانایی فرد در افتراق احساس، ادراک و توانایی ایجاد صمیمیت همراه با حفظ اقتدار در رابطه است (۳۷) و تعارض والد-فرزند به معنی عدم توافق میان والدین و فرزند است که در ناسازگاری رفتار، اهدافی در مقابل یکدیگر و مقابله‌کننده و ستیزه‌جویی بر سر منافع ناهم‌سو است (۳۷) بر روی امنیت روان‌شناختی اثرگذار است، به همین منظور پژوهش حاضر باهدف بررسی ارتباط تعارض والد-فرزند و خود متمایزسازی با توجه به نقش میانجی استرس کرونا در دانشجویان انجام گرفته شد، یافته‌های پژوهش نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل ساختاری بوده است و استرس کرونا رابطه‌ی میان تعارض والد-فرزند و خود متمایزسازی با

همان‌طور که در شکل ۱ مشاهده می‌شود مسیرهای مستقیم تعارض والد-فرزند ($\beta = 0.19, P = 0.001$) و خود متمایزسازی ($\beta = 0.21, P = 0.003$) به استرس کرونا و همچنین مسیر تعارض والد-فرزند ($\beta = -0.15, P = 0.007$)؛ خود متمایزسازی ($\beta = -0.51, P = 0.0001$) و استرس کرونا ($\beta = -0.17, P = 0.001$) بر امنیت روانی معنی‌دار بودند. همچنین نتایج آزمون بوت استروپ نشان داد که برای اثر متغیر تعارض والد-فرزند بر امنیت روانی، از طریق میانجی‌گری استرس کرونا، ضریب اثر غیرمستقیم 0.095 - برآورد شده است که این ضریب مسیر در سطح اطمینان 0.95 معنادار است؛ زیرا نتایج آزمون بوت استروپ برای اثر غیرمستقیم نشان داد که حد پایین و حد بالای این ضریب مسیر، صفر را دربر نمی‌گیرد $0.095 - 0.032$ (۰ درصد CI). برای اثر متغیر خود متمایزسازی بر امنیت روانی، از طریق میانجی‌گری استرس کرونا، ضریب اثر غیرمستقیم 0.081 - برآورد شده است که این ضریب مسیر در سطح اطمینان 0.95 معنادار است؛ زیرا نتایج آزمون بوت استروپ برای اثر غیرمستقیم نشان داد که حد پایین و حد بالای این ضریب مسیر، صفر را دربر نمی‌گیرد $0.081 - 0.021$ (۰ درصد CI).

مدل پیشنهادی اولیه یک مدل اشباع‌شده بود. صفر بودن درجه آزادی مدل بیانگر این است که مدل در حالت اشباع قرار دارد که این موضوع به‌خودی‌خود بیانگر مناسب بودن مدل است؛ زیرا در انجام تحلیل مدل برای پژوهشگر حالت بهینه فاصله گرفتن شاخص‌های مدل از شاخص‌ها استقلال به سمت شاخص‌های اشباع است (قاسمی، ۱۳۸۹). برخی از شاخص‌ها در حالت اشباع بودن مدل یا قابل‌محاسبه نیستند یا این که از مقادیر قابل قبول برخوردار نیستند که به دلیل صفر بودن درجه آزادی امکان اصلاح آن‌ها وجود ندارد.

ارائه مدل ساختاری امنیت روانی بر اساس تعارض والد- فرزند و...

امنیت روان‌شناختی دانشجویان را میانجی‌گری می‌کند. در ادامه به بررسی فرضیه‌های پژوهش پرداخته می‌شود، اولین یافته‌ی پژوهش نشان داد که تعارض والد-فرزند اثر علی و مستقیم منفی بر روی امنیت روان‌شناختی دانشجویان دارد، این نتیجه با پژوهش‌های (۴۰، ۴۸، ۴۹) همسو بوده است. در تبیین این نتیجه می‌توان بیان نمود که محدودیت‌های مربوط به کووید-۱۹ منجر به تغییراتی در زندگی روزمره و تشدید فشارهای خانوادگی و متعاقباً در پی آن ایجاد تعارض والدین و فرزند می‌شود و همچنین پیامد این تعارض نشانه گرفتن امنیت روان‌شناختی و حتی پریشانی روان‌شناختی والد-فرزند باشد (۵۰، ۵۱). بر اساس نظریه دل‌بستگی جان بالبی^۱، هنگامی که فرزندان با چالشی مواجه شوند که امنیت روان‌شناختی آن‌ها تهدید شود به خانواده خود به‌عنوان یک مأمّن مطمئن پناه خواهند برد (۵۲)، حال با توجه به همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ که موجب ایجاد شدن تهدیدهای بی‌شماری شده است؛ فرزندان و والدین را به مقداری مشترک نیازمند یک پناهگاه می‌کند. والدین علاوه بر اینکه باید به‌عنوان پناهگاهی امن برای فرزندان خود خدمت کنند بلکه خود نیز به پناهگاهی امن نیاز دارند (۴۸). همین عامل در زمانی که والدین به شکلی مناسب نتوانند هیجانات و استرس خود را مدیریت کنند با خواسته‌های فرزند مخالفت می‌کنند و نقش پناهگاه امنی که والدین باید برای فرزند خود ایجاد کنند متزلزل خواهد شد و پیامدی که این رفتار به دنبال خواهد داشت پریشانی و تهدید امنیت روان‌شناختی فرزند است، به همین سبب هرچه میزان نمرات تعارض والد-فرزند بالاتر باشد امنیت روان‌شناختی نیز پایین‌تر خواهد بود.

علاوه براین، متغیر خود‌متمایزسازی در نقشی سازنده در امنیت روانی دارد، به صورتی که یافته‌ها نشان می‌دهد خود‌متمایزسازی اثر علی و مستقیم منفی بر روی امنیت روانی

دانشجویان دارد، این یافته با پژوهش‌های (۵۳-۵۵) ناهم‌سو و همسو با نتیجه‌ی (۵۶) بوده است، به صورتی که در پژوهش‌های پیشین تمایز یافتگی خود ارتباط مستقیمی با امنیت روانی داشته است (۵۵) در صورتی که پژوهش حاضر ارتباط میان تمایز یافتگی خود با امنیت روانی دانشجویان را به شکلی معکوس به دست آورده است، در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت که با توجه به شرایط همه‌گیر شدن وضعیت کووید-۱۹ روابط اجتماعی نقش کم‌رنگی پیدا کرده است (۴۱) وضعیتی که پیش آمد وضعیت دانشگاه و کلاس‌های درس را تغییر داده است و دیگر ارتباط‌های چهره به چهره‌ی دانشجویان با یکدیگر و یا اساتید مشاهده نمی‌شود (۱۹) همین عامل، نقش خود‌متمایزسازی را تحت‌الشعاع قرار داده است زیرا کارکرد اجرایی این سازه روان‌شناختی تحت تأثیر شرایط به‌صورت قبل شایان توجه نبوده است و زندگی وضعیتی فردی و بدون روابط دوستانه پیدا کرده است و این شیوه فردیت‌گرایی به‌عنوان مکانیسمی در برابر حفظ سلامت در برابر کووید-۱۹ و تضمین‌کننده امنیت روانی به‌منظور کم کردن فشار روانی ناشی از بیماری گشته است.

همچنین متغیر روان‌شناختی ناشی شده از فشار روانی اضطراب از ابتلا به ویروس کووید-۱۹، استرس کرونا اثر علی و مستقیم منفی بر روی امنیت روانی دانشجویان داشته است، این یافته با پژوهش‌های (۵۷-۶۱) همسو بوده است. در تبیین این نتایج می‌توان بیان داشت که امنیت روانی به وضعیتی تعبیر می‌شود که شخص در دنیای واقعی تهدیدی از اطراف خود دریافت ننماید، این عدم تهدیدی که به‌طور ذهنی توسط فرد یا جمعیت‌های مختلف احساس می‌شود، امنیت روانی تعریف می‌شود (۶۲). به‌صورت کلی، امنیت از دو بعد تشکیل شده است: ۱- جنبه‌ی بصری، یعنی مربوط به عامل‌های خارجی و ملموس که برای یک زندگی مناسب مهم هستند و ۲- ارزیابی ذهنی، یعنی، ارزیابی فردی، بررسی همدمند و شخصی از

1. J Bowlby

وضعیت داشتن یا دسترسی به کالاهای ضروری مرتبط با تجربه فردی است، بنابراین امنیت روان‌شناختی به‌عنوان ارزش و نیاز است که جنبه‌ی انگیزشی دارد (۶۱). حال با توجه به نقش اساسی که امنیت روان‌شناختی در زندگی دارد، با آغاز همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ و فشار روانی ناشی از بیمار شدن و محدودیت‌های نشایت گرفته در جهت جلوگیری از نرخ صعودی شیوع ویروس کووید-۱۹، اضطرابی در بین جمعیت عمومی ایجاد شده است که استرس کرونا تعریف شده است (۳۸). استرس کرونا احساس امنیتی که در چندی پیش وجود داشت از بین برده و امنیت روانی را به چالشی اساسی کشیده است (۴۱) با این حال با توجه به نتایج بررسی حاضر، هرچه نمرات مقیاس استرس کرونا بالاتر باشد امنیت روانی در سطح پایین‌تری قرار خواهد داشت.

همچنین یافته‌ها نشان داده‌اند که خود متمایزسازی اثر علی و مستقیم منفی با استرس کرونا داشته است، بر همین اساس نتایج مطالعه‌ی حاضر با نتایج پژوهش‌های (۳۷، ۶۳-۶۶) همسو و هم‌جهت بوده است. در تبیین یافته‌ها می‌توان بیان کرد که خود متمایزسازی به‌عنوان سازه‌ای روان‌شناختی که از سوی بوئن مطرح شده است (۲۹) به معنی مدیریت روابط در حالتی که در عین صمیمیت در روابط، اقتدار نیز حفظ شود (۵۶)، همچنین استرس کرونا که ناشی از اضطراب ابتلا به ویروس کرونا و محدودیت‌های اجتماعی ناشی از آن است (۵۱) با این حال شخصی که سازه‌ی روان‌شناختی خود تمایز یافتگی رشد یافته تری داشته باشد در مدیریت فشار روانی ناشی از ویروس کووید-۱۹ موفق‌تر عمل خواهد کرد و به‌نوعی توانایی مدیریت استرس را پیدا خواهد کرد (۶۵)؛ بنابراین، هرچه سطح نمرات تمایز یافتگی خود بالاتر باشد، نمرات در مقیاس استرس کرونا کمتر است.

یافته‌ها نشان می‌دهند که تعارض میان والد و فرزند اثر علی و مستقیم با استرس کرونا دارد، این نتایج به پژوهش‌های

(۳۷، ۶۶-۶۸) همسو بوده است. در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که حتی بدون شرایط بیماری همه‌گیر کووید-۱۹، تعارض والدین-کودک بخشی عادی از زندگی خانوادگی است و اغلب در طول سال‌های نوجوانی تشدید می‌شود. تغییرات بیولوژیکی، روانی و اجتماعی که در دوران نوجوانی رخ می‌دهد ممکن است تأثیر برجسته‌ای بر روابط والدین و فرزند داشته باشد (۶۹). به همین سبب تعارض والد-فرزند جزئی از زندگی است و نمی‌توان بیان کرد به سبب وجود ویروس کووید-۱۹ به وجود آمده است، ولی می‌توان بیان کرد که در این شرایط تشدید پیدا کرده است و احتمال به وقوع پیوستن بیشتر شده است (۶۷)؛ بنابراین، می‌توان گفت که تعارض والد-فرزند موجب خواهد شد برخی از امورات از دسترس خارج شوند و عدم تمرکز روی کارها و به وجود آمدن برخی مشکلات درون خانوادگی کارکردهای فرد را کاهش دهد (۳۴). همچنین، با شیوع کووید-۱۹ فشارهای اجتماعی و اقتصادی نیز وارد شده و بر کارکردهای والد و فرزند تأثیر گذاشته و در نهایت احتمال آسیب‌پذیری در برابر فشار روانی ناشی از کرونا و در نهایت سبب پدیداری استرس کرونا می‌شود (۳۸). در نهایت می‌توان به‌صورت خلاصه این‌گونه تبیین کرد که هر مقدار سطح نمرات تعارض والد-فرزند بالاتر باشد، نمرات استرس کرونا نیز به‌مراتب صعودی است.

طبق نتایج پژوهش، استرس کرونا نقش میانجی در رابطه میان تعارض والد-فرزند و امنیت روانی داشته است و اثر علی و غیرمستقیم، مشاهده شده است و همچنین در یافته‌های پژوهش مشاهده شده است که استرس کرونا نقش میانجی در رابطه میان خود متمایزسازی و امنیت روانی داشته و اثر علی و غیرمستقیم معنادار است. به‌صورت کلی، می‌توان گفت که یافته‌های حاصل شده نقش عوامل روان‌شناختی تأثیرگذار بر روی امنیت روانی را مورد تأکید قرار دادند و نقش پراهمیت آن‌ها در امنیت روانی را مطرح کرده‌اند، در تبیین یافته‌ها می‌توان

ارائه مدل ساختاری امنیت روانی بر اساس تعارض والد- فرزند و...

گفت که خود متمایزسازی با توجه به نظریه بوون میزان توانایی شخص در تشخیص دادن فرایندهای عقلی و فرایندهای احساسی فرد برای اجتناب از تبعیت خودکار رفتار از احساسات تجربه می‌کند، تعریف کرده است؛ امنیت روانی نیز به لحاظ اطمینان داشتن به خویشتن، توانایی حل مسئله، حس خوشنودی نسبت به خود و جهان پیرامون و ... ایجاد می‌کند به صورتی که نظریه مزلو (۱۹۷۰) نیز به اهمیت و جایگاه امنیت در به خودشکوفایی رسیدن پرداخته است و لازمه رسیدن به خودشکوفایی را گذر کردن از مرحله ارضای امنیت دانسته است. طبق نتایج حاصل شده ضریب بتای خود متمایزسازی و امنیت روانی ۵۱- محاسبه شده، در نبین این نتیجه می‌توان گفت که با توجه به اینکه جامعه هدف از دانشجویان کارشناسی بوده و در سنین نوجوانی و اوایل جوانی قرار دارند از احساس خود متمایزسازی کمتری برخوردار هستند و این عاملی هست که احتمالاً دخیل در به دست آمدن این نتیجه شده است، بنابراین می‌توان بیان کرد که افراد در سنین پایین از خود متمایزسازی کمتری دارند، با توجه به نقش عمده خانواده در سنین کودکی و نوجوانی تعارضات والد-فرزند نقش تأثیرگذاری در امنیت روانی دارد در پژوهش حاضر ضریب بتای حاصل ۱۵- است که نشان می‌دهد هرچه سطح تعارض بالاتر باشد امنیت روانی کاهش می‌یابد، اضطراب کرونا نیز باندمی که در سال ۲۰۱۹ سایه‌اش بر روی جهان چیره شده و موجب تشویش و برانگیختگی در میان جوامع مختلف شده است و جز عواملی است که امنیت روانی را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۳۰) در پژوهش حاضر نقش میانجی اضطراب کرونا با امنیت روانی ضریب بتای ۱۷- محاسبه شده است؛ در نهایت نتیجه می‌گیریم که تعارضات والد-فرزند و خود متمایزسازی اثر منفی و معنی‌دار با امنیت

روانی داشته و با اضطراب کرونا دارای رابطه مثبت و معنی‌دار هستند و اضطراب کرونا به‌عنوان نقش میانجی در تعارض والد فرزند و امنیت روانی و همچنین خود متمایزسازی و امنیت روانی نقش غیرمستقیم و معنی‌دار دارند

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان اشاره داشت به ابزار سنجش که پرسشنامه بوده و جز ابزار خود گزارش دهی است که احتمال خطا دارد و در جهت رفع این محدودیت پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آینده از مصاحبه استفاده شود، محدودیتی دیگر که مطالعه‌ی حاضر داشته است انتشار آنلاین پرسشنامه امکان روش نمونه‌گیری مطلوب‌تر را محدود کرده است به پژوهشگران بعدی توصیه می‌گردد جهت جمع‌آوری اطلاعات غنی‌تر از پژوهش‌های کیفی استفاده نمایند، حجم نمونه بیشتری انتخاب کنند که قابلیت تعمیم‌پذیری بیشتری داشته باشد همچنین اینکه بررسی حاضر از نوع مقطعی بوده است و پیشنهاد می‌گردد پژوهش‌های آینده به‌صورت طولی و قابلیت پیگیری داشته باشند. همچنین به متخصصان و پژوهشگران پیشنهاد می‌گردد که مداخلات در جهت ارتقاء و بهبود روابط والدین-کودک باید بخشی از برنامه‌ی افزایش سلامت عمومی باشد همچنین مداخلاتی به‌منظور نمو یافتگی سطح خود متمایزسازی دانشجویان به‌ویژه در اوج محدودیت‌های اجتماعی که توسط یک بیماری همه‌گیر ایجاد شده است.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مراتب تشکر خود را از دانشجویانی که در جمع‌آوری اطلاعات نقش داشته‌اند، اعلام می‌دارند.

References

- Hatami Nejad M, Mir F, Sepahvand M. Developing a Model of Readiness to Use Drugs in Lorestan University Students Based on Anxiety Sensitivity and Sensation Seeking with the Mediating Role of Negative Affectivity: A Descriptive Study. *RUMS_JOURNAL*. 2024;23(4):322-36.
- Hatami Nejad M, Sadeghi M, Sadri Damirchi E, Noroozi Homayoon M. Examining the Influence of Alexithymia, Gender, and Age on Drug Use among Iranian Students: the Mediating Role of Emotion Regulation Difficulties. *Scientific Reports*. 2025;15(1):3650.
- Hatami Nejad M, mirderikvand f, sepahvandi m. Structural Relationships of Anxiety Sensitivity and Sense of Coherence with Readiness to Use Substances in College Students: The Mediating Role of Difficulty in Emotion Regulation. *etiadjpajohi*. 2024;17(70):149-74.
- Mikaeili N, Hatami Nejad M. Investigating the relationship between spiritual intelligence and psychological resilience and happiness in Lorestan University students. *New researches in Islamic humanities studies*. 2024;2(4):117-27.
- Mohammadi A, Garavand H, Sabzian S. The Educational Effect of the Family on the Feeling of Security: the Mediating Role of Loneliness in the Correlation between Childhood Abuse and Psychological Security. *Family Counseling and Psychotherapy*. 2023;12(2):63-88.
- Salehi B, Asghari Ebrahim Abad MJ. Investigating the impact of the role and dimensions of religion and distress tolerance in predicting the psychological safety of infertile women. *Women's Studies Sociological and Psychological*. 2019;17(1):165-92.
- Garavand H, Sabzian S. The mediating role of academic engagement in the relationship between Internet addiction and psychological safety with academic buoyancy. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ)*. 2022;11(8):47-58.
- Porges SW. Polyvagal Theory: A Science of Safety. *Frontiers in Integrative Neuroscience*. 2022;16.
- Jore SH. The Conceptual and Scientific Demarcation of Security in Contrast to Safety. *European Journal for Security Research*. 2019;4(1):157-74.
- Leveson N. Safety and Security Are Two Sides of the Same Coin. In: Bieder C, Pettersen Gould K, editors. *The Coupling of Safety and Security: Exploring Interrelations in Theory and Practice*. Cham: Springer International Publishing; 2020. p. 17-27.
- Hatami Nejad M, Sadri Damirchi E, Sadeghi M, Noroozi Homayoon M. Developing a model of experiential avoidance based on childhood trauma and victimization, mediated by insecure attachment styles. *European Journal of Trauma & Dissociation*. 2025;9(1):100513.
- Yang Q, Shi M, Zeng L, Xu P. University freshmen's excessive smartphone use and psychological safety during the COVID-19 pandemic. *Frontiers in Psychiatry*. 2022;13.
- Heidarikebriti M, HajiBagheri A, Nemati L, Jalalvand A, Karimi E. The Effectiveness of Spiritual Therapy on Mental Security and Social Health of Students. *Islamic Life Style*. 2023;7(2):352-8.
- Majrashi A, Khalil A, Nagshabandi EA, Majrashi A. Stressors and Coping Strategies among Nursing Students during the COVID-19 Pandemic: Scoping Review. *Nursing Reports [Internet]*. 2021; 11(2):[444-59 pp.].
- Cooke JE, Eirich R, Racine N, Madigan S. Prevalence of posttraumatic and general psychological stress during COVID-19: A rapid review and meta-analysis. *Psychiatry Res*. 2020;292:113347.
- Elmer T, Mephram K, Stadtfeld C. Students under lockdown: Comparisons of students' social networks and mental health before and during the COVID-19 crisis in Switzerland. *PLOS ONE*. 2020;15(7):e0236337.
- Edenfield C, McBrayer JS. Institutional Conditions that Matter to Community College Students' Success. *Community College Journal of Research and Practice*. 2021;45(10):718-34.
- Al-Rabiaah A, Tamsah M-H, Al-Eyadhy AA, Hasan GM, Al-Zamil F, Al-Subaie S, et al. Middle East Respiratory Syndrome-Corona Virus (MERS-CoV) associated stress among medical students at a university teaching hospital in Saudi Arabia. *Journal of Infection and Public Health*. 2020;13(5):687-91.
- Khoshgoftar Z, Karamali F, Zamani Nasrabadi M, Hatami Nejad M. Investigating the relationships between problem-solving ability, resilience and academic burnout in virtual medical education

- students using structural equation modeling. *PSE*. 2023;28(4):134-44.
20. Joseph S, Kutty Narayanan A. Covid 19-the 21st Century Pandemic: The Novel Coronavirus Outbreak and the Treatment Strategies. *Adv Pharm Bull*. 2022;12(1):34-44.
 21. Amirpour B, Ehteshampour R. Testing a model related to the antecedents and outcomes of Corona stress based on a health-oriented academic lifestyle in students: Testing a model related to the antecedents of Corona stress. *Journal of Behdasht dar Arseh (ie, Health in the Field)*. 2023;11(1):47-59.
 22. Russell BS, Tomkunas AJ, Hutchison M, Tambling RR, Horton AL. The Protective Role of Parent Resilience on Mental Health and the Parent-Child Relationship During COVID-19. *Child Psychiatry & Human Development*. 2022;53(1):183-96.
 23. Armitage CJ, Dawes P, Munro KJ. Prevalence and correlates of COVID-19-related traumatic stress symptoms among older adults: A national survey. *Journal of Psychiatric Research*. 2022;147:190-3.
 24. Banisi P, Khoshgoftar Z, Shahbazi S. The effect of communication skills training on the anxiety and stress of Covid-19 among the university students. *Iranian Journal of Rehabilitation Research in Nursing*. 2022;9(2):32-40.
 25. Salim S. The Stress of the COVID-19 Pandemic: Beyond the Data. *Current Neuropharmacology*. 2021;19(8):1161-3.
 26. Homayooni A, Hosseini Z. Investigating the Relationship Between Perceived Stress and Health Anxiety and the Quality of Life (QoL) During the COVID-19 Pandemic. *Journal of Preventive Medicine*. 2022;9(1):38-49.
 27. Salimi H, Chamgordani SA, Nafchi NG, Tabashir S, Branch S, Azad I. Construction and Validation of Corona Stress Scale (CSS-18) According to Iranian Lifestyle. *Medicine*. 2021;5(4):23-31.
 28. May I, Awad S, May MS, Ziegler A. Parental Stress Provoked by Short-Term School Closures During the Second COVID-19 Lockdown. *Journal of Family Issues*. 2023;44(1):25-45.
 29. Bowen M. *Family therapy in clinical practice*: Jason Aronson; 1993.
 30. Rodríguez-González M, Schweer-Collins M, Skowron EA, Jódar R, Cagigal V, Major SO. Stressful Life Events and Physical and Psychological Health: Mediating Effects of Differentiation of Self in a Spanish Sample. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2019;45(4):578-91.
 31. Calatrava M, Martins MV, Schweer-Collins M, Duch-Ceballos C, Rodríguez-González M. Differentiation of self: A scoping review of Bowen Family Systems Theory's core construct. *Clinical Psychology Review*. 2022;91:102101.
 32. Mir F, Hatami Nejad M, Sepahvandi M, Omidnezhad M. Tendency to use substances based on negative affectivity and sensation seeking with the mediating role of self-efficacy: Structural equation modeling. *Journal of Fundamentals of Mental Health*. 2024;26(3):157-64.
 33. Süloğlu D, Güler ÇY. Predicting perceived stress and resilience: the role of differentiation of self. *Curr Issues Personal Psychol [Internet]*. 2021 2021; 9(4):[289-98 pp.]. Available from:
 34. Qu Y, Li X, Ni B, He X, Zhang K, Wu G. Identifying the role of parent-child conflict and intimacy in Chinese adolescents' psychological distress during school reopening in COVID-19 pandemic. *Developmental psychology*. 2021;57(10):1735.
 35. Horesh D, Brown AD. Traumatic stress in the age of COVID-19: A call to close critical gaps and adapt to new realities. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. 2020;12(4):331.
 36. Hatami Nejad M, Mikaeili N, Sadeghi Niri E. Modeling the Role of Parent-Child Conflict in Predicting Social Anxiety with the Mediation of Anxiety Sensitivity. *Journal of Family Relations Studies*. 2024;4(14):4-13.
 37. Bakhshai M, Azadi M. The Mediating Role of Parent-Child Conflict in the Relationship Between Self-Differentiation and Social Anxiety. *Journal of Applied Family Therapy*. 2020;1(2):86-104.
 38. Janssens JJ, Achterhof R, Lafit G, Bamps E, Hagemann N, Hiekkaranta AP, et al. The Impact of COVID-19 on Adolescents' Daily Lives: The Role of Parent-Child Relationship Quality. *Journal of Research on Adolescence*. 2021;31(3):623-44.
 39. Thorell LB, Skoglund C, de la Peña AG, Baeyens D, Fuermaier ABM, Groom MJ, et al. Parental experiences of homeschooling during the COVID-19 pandemic: differences between seven European countries and between children with and without mental health conditions. *European Child & Adolescent Psychiatry*. 2022;31(4):649-61.

40. Wong LP, Alias H, Farid NDN, Yusop SM, Musa Z, Hu Z, Lin Y. Parent-child relationships and psychological distress: survey of parents from low-income families after the COVID-19 pandemic. *Frontiers in Public Health*. 2023;11.
41. Curtin M, O'Shea M, Hayes C. The Impact and Lived Experience of Covid-19 Restrictions for Vulnerable Children and Families in a Low-Income Irish Community. *Child Care in Practice*. 2023;29(4):470-86.
42. Shams G. The Effect of Secure-Base Leadership Components on the Staff Psychological Safety: the Role of Leadership Effectiveness. *The Journal of New Thoughts on Education*. 2014;9(4):34-55.
43. Drake JR, Murdock NL, Marszalek JM, Barber CE. Differentiation of Self Inventory—Short Form: Development and Preliminary Validation. *Contemporary Family Therapy*. 2015;37(2):101-12.
44. Buser JK, Gibson S. Differentiation and Eating Disorder Symptoms Among Males. *The Family Journal*. 2014;22(1):17-25.
45. Jankowski PJ, Hooper LM. Differentiation of self: A validation study of the Bowen theory construct. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*. 2012;1(3):226.
46. Buheji M, Jahrami H, Dhahi A. Minimising stress exposure during pandemics similar to COVID-19. *International Journal of Psychology and Behavioral Sciences*. 2020;10(1):9-16.
47. Fine MA, Worley SM, Schwebel AI. The Parent-Child Relationship Survey: An Examination of its Psychometric Properties. *Psychological Reports*. 1985;57(1):155-61.
48. Bate J, Pham PT, Borelli JL. Be My Safe Haven: Parent-Child Relationships and Emotional Health During COVID-19. *Journal of Pediatric Psychology*. 2021;46(6):624-34.
49. Cheung RYM. Constructive Interparental Conflict and Child Adjustment in the Chinese Context: A Moderated Mediation Model of Emotional Security and Disintegration Avoidance. *Journal of Child and Family Studies*. 2021;30(3):733-45.
50. Işık RA, Kaya Y. The relationships among perceived stress, conflict resolution styles, spousal support and marital satisfaction during the COVID-19 quarantine. *Current Psychology*. 2022;41(6):3328-38.
51. Galdiolo S, Culot S, Delannoy P, Mauroy A, Laforgue F, Gaugue J. Harmful Stress-Related Couple Processes During the COVID-19 Pandemic and Lockdown: A Longitudinal Dyadic Perspective. *Frontiers in Psychology*. 2022;13.
52. Bowlby J. *Attachment and loss*: Random House; 1969.
53. Bagheri F, Kimiaei SA, Kareshki H. Marital intimacy: The Determining Role of Differentiation of Self and Need for Security in Non-clinical married women. *Counseling Culture and Psychotherapy*. 2020;11(42):261-80.
54. Abdi Zarrin S, Nikkhah Siruei Z. Psychological well-being: the role of self-differentiation, Alexithymia and ego-strength. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*. 2021;8(3):13-24.
55. Qiu Luyi ZMWMZS. Traits of personality that can be intervened: Impact of self-differentiation on employee innovation. *Science Research Management*. 2022;43(2):202-8.
56. Scigala DK, Fabris MA, Badenes-Ribera L, Zdankiewicz-Scigala E, Longobardi C. Alexithymia and Self Differentiation: The Role of Fear of Intimacy and Insecure Adult Attachment. *Contemporary Family Therapy*. 2021;43(2):165-76.
57. Arnout BA, Al-Dabbagh ZS, Al Eid NA, Al Eid MA, Al-Musaibeh SS, Al-Miqtiq MN, et al. The effects of corona virus (COVID-19) outbreak on the individuals' mental health and on the decision makers: A comparative epidemiological study. *Health Sciences*. 2020;9(3):26-47.
58. Zhang A, Xiong S, Peng Y, Zeng Y, Zeng C, Yang Y, Zhang B. Perceived stress and mobile phone addiction among college students: The roles of self-control and security. *Frontiers in Psychiatry*. 2022;13.
59. Khezri Yazdi L, demehri f. Predicting Concerns During Pregnancy Based on Marital Quality and Cognitive Self-Regulation with the Mediating Role of Mental Security. *Toloobehdasht*. 2024;22(6):30-43.
60. Shareh H. The Mediating Role of Feelings of Security in the Relationship between Self-Perfection and Perceived Stress with Life Satisfaction of Orphan Girls. *Research in Clinical Psychology and Counseling*. 2022;12(2):65-81.
61. Nowicki GJ, Ślusarska B, Tucholska K, Naylor K, Chrzan-Rodak A, Niedorys B. The Severity of Traumatic Stress Associated with COVID-19

- Pandemic, Perception of Support, Sense of Security, and Sense of Meaning in Life among Nurses: Research Protocol and Preliminary Results from Poland. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020;17(18):6491.
62. Korzeniowski L. Zarządzanie bezpieczeństwem. Rynek, ryzyko, zagrożenie, ochrona. 2000(s 437).
63. Cavaiola AA, Peters C, Hamdan N, Lavender NJ. Differentiation of self and its relation to work stress and work satisfaction. *Journal of psychological issues in organizational culture*. 2012;3(1):7-20.
64. Süloğlu D, Güler ÇY. Predicting perceived stress and resilience: the role of differentiation of self. *Curr Issues Personal Psychol*. 2021;9(4):289-98.
65. Salmabadi M, Farshad MR, Baještani HS, Alikhani M. Prediction of Job Stress Based on Spiritual Intelligence and Self-Differentiation. *Health, Spirituality and Medical Ethics*. 2016;2(4):2-8.
66. Kazemi M, Sadeghi AR. The Relationship Between Self-Differentiation and Anxiety of COVID-19 Disease in Adolescents Mediated by Parent-Child Conflict. *Journal of Applied Family Therapy*. 2020;1(2):48-67.
67. Chutia K, Ali A, Gujar NM. Parent-child relationship and parental stress during the outbreak of covid-19 pandemic. *MOJPC: Malaysia Online Journal of Psychology & Counselling*. 2022;9(2):63-73.
68. Tencza F. Parent-Child Communication, Social Anxiety, Parental Trauma History, and Interparental Conflict: Alliant International University; 2023.
69. Branje S. Development of Parent-Adolescent Relationships: Conflict Interactions as a Mechanism of Change. *Child Development Perspectives*. 2018;12(3):171-6.

Presenting the Structural Model of Psychological Security Based on Parent-Child Conflict and Self-Differentiation Concerning the Mediating Role of Corona Stress in Students

Houshang Garavand¹, Mohamad Hatami Nejad^{2*}

Abstract

Background and Objective: Psychological security is one of the basic human needs, especially the second layer of Maslow's pyramid. Parent-child conflict and differentiation with self-stress were done.

Methods and Materials: The research employed an applied purpose and descriptive-correlation methodology. The statistical population consisted of 7,500 undergraduate students at Lorestan University during the 2021-2022 academic year. Following Klein's rule (2015), a sample size of 240 participants was selected using a non-probability sampling method via an online questionnaire. The study utilized several tools, including Maslow's psychological security questionnaire, the Corona stress scale, the self-differentiation scale, and a parent-child relationship assessment.

Results: The direct results of research hypotheses showed that self-differentiation of causal and negative effect with psychological security $\beta = -0.51$, causal and negative effect with psychological security $\beta = -0.15$. Also, Corona stress has a mediating role of causal and direct negative effect with psychological security $\beta = 0.17$, self-differentiation with causal and direct effects stress $\beta = 0.19$, as well as parent-child conflict with causal stress. and directly had $\beta = 0.21$; Also, the assumptions of the indirect causal effect of stress were confirmed.

Conclusion: In the end, it is concluded that during the time of infection with the COVID-19 virus, interventions are carried out to maintain psychological security and improve parent-child relationships, as well as self-differentiation.

Keywords: corona stress, parent-child conflict, Psychological security, self-differentiation, students.

1. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Human Sciences, Lorestan University, Khorramabad, Iran
2*. Corresponding Author; PhD student in Clinical Psychology, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran
hataminejad.m@ut.ac.ir